

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.

Expedice se nachází v obchodnictví v musikálních Ludevít Fleischer v Praze v železné ulici.

Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za řádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALBOUR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 60 kr., celoročně 3 zl. 20 kr.

S poštou: půll. 1 zl. 80 kr., celor. 3 zl. 60 kr. r. č.

Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr., celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor:

Emanuel Meliš.

Nakladatel:

Ludevít Fleischer.

Vývin českých písní. *)

Príspevek k dějepisu české hudby od Em. A. Melíše.

Dva geniové ustanovili za kněžku svého chrámu své prvorozeňátko, libeznou to pannu, dětsko to svého mládí a své lásky. Její řeč je melodie, její zraky jsou řečí duše, její obličej je zrcadlem jejího srdce. Tiskneť nám s vřelými rty políbení a uvádí nás v síně rodinného chrámu svého. Oba geniové slují *hudbou a poesii*. — Jejich miláčkem jest *píseň*.

Píseň jest nejčistší výlev našich citů, v nejjednodušší formě podaných. Jsouc půvabným rouchem oděna, mluví k nám řečí pravdivou a najde ohlas v našem srdci. Píseň je naším nejsrdečnějším důvěrníkem, těšilkou naší bolesti, sestrou našich radostí, geniem lásky, kterýž jen těm ruku podává, jimž jeho hvězda v slastech a strastech svítila.

Skladatel musí do písně nejbujnější květy své fantasmie položit, a jeho nápěvy musí vřelou řečí samocitu v naší duši zaznívat a nás rozehrát. Od hudební písně požaduje se *krása a zpěvnost melodie, přirozený, avšak zaji-mavý postup harmonie, charakteristický a zpěv povzná-šející původ*. Co do formy přijata jest volnost poesie, konečně i v hudbě; přece však bude *nejjednodušší pratvar*, jak se v *národních písních objevuje*, po všechny časy vládnouti.

Česká světská píseň je nazvíce vlastnictvím lidu našeho, kdežto se to u jiných národů již v minulém století s uměním zasnoubila.

Kdy as písně české do hudby uváděti se počaly, nedá se s určitostí udati, tolik však je jisto, že již v minulém století na slovo vzatý skladatel *Václav Pichl* (narozen r. 1741 v Bechyni), kterýžto text Mozartovy „Kouzelné flétny“ do češtiny přeložil, několik *českých písní* skomponoval. Zdaž písně tyto tiskem vyšly, a od koho slova pocházela, není nám známo.

První tištěné písně, s kterýmiž se na počátku tohoto století potkáváme, jsou: „*Dvanáctero písní českých*“ od *Fr. Ryby*, které r. 1800 nákladem Herrlího v Praze vyšly.

Fr. Ryba obral si k skladbám svým milostné a vážné písně Šeb. Hněvkovského, Ant. Puchmayra, Nejedlého, A. Gutha atd. básníků, kteří tehdaž první místo zaujímali. Jak známo, byla tehdejší poesie česká takřka v kolébce; byly to z větší části rýmované verše beze vzletu, poetických okras, prosté vši hlubší myšlenky a okrouhlosti formy. Nepatrné básně, jako byly tyto, s úspěchem do hudby uvést, není tak snadnou věcí; nepodaří se to často i bohatě nadaným skladatelům, tím méně však komponistům, jižto nevynikajíce ani zvláštními vlohami hudebními ani fantasií s duchem času nepokračují. To platí hlavně o *Frant. Rybovi*. Melodie jeho nemají do nebe ani té prostosrdečnosti ani té nelíčenosti citů, již se v básních od něho komponovaných nalézají. Průvod klavírní je chudý a beze vši rozmanitosti.

Ačkoliv písně Rybovy, které mimochodem řečeno v diskantovém klíči psány jsou, v ohledu čisté hudební žádné téměř ceny nemají a k zábavám veřejným naprosto se nehodí, jsou přece pro dějepis české hudby k posouzení tehdejšího stavu české písně důležité a svědčí alespoň o dobré vůli a vlastenecké snaze, která byla na začátku tohoto století zjevem nevšedním.

Jeho jmenovec *Jakub Ryba*, učitel Rožmitalský a ve-leplodný skladatel, nepřestihl ve svých „*Dvanáctero písních českých*“, které buď r. 1800 aneb brzy na to nákladem Herrlího v Praze vyšly, v ničem svého předchůdce, a to, co jsme o písních předešlého skladatele pravili, platí i o skladbách *Jana Jakuba Ryby*, ba ani v jeho písní „*Na Čechy*“ od Nejedlého, v nížto básník věští, „že se jednou Čechové v slávě skvíti budou“, nezračí se v něm vlastenecký zápal, jenž v jeho bodrém srdci boroval. Jak dalece *Jakub Ryba* svou „*Bětulinkou*“ dle Höltyho od Nejedlého, kteráž roku 1808 v Poltově musikálním obchodnictví vyšla, v komposici pokročil, nemůžeme udati, an se nám píseň tato do rukou nedostala.

Mimo oba Ryby nepracoval až do r. 1811 nikdo v tomto oboru. Teprv r. 1812 vydal Jan Em. Doležálek „*Dvanáctero písní českých*“ na texty J. Nejedlého, Palkoviče, Dlabače, Rautenkrance atd.

V písních těchto jeví se sice duch českých národních písní; jsouť však prosté chudobičky, jimž slíčný chov a poetický dech schází.

Od té doby, co Doležákovy písně tiskem vyšly, na-

*) Článek tento vyňat jest z „*Průvodce*“, jenž co nevidět tiskem vyjde.

stala v komponování českých písní dlouhá přestávka. Pole toto, na němž až dosud skladatelé pracovali, aniž by se jim poštěstilo, pravého pramene národní hudby se dopracovati, leželo úplných pět let zcela ladem, až konečně dospělý mistr *Václav Tomášek*, podporován jsa svým znamenitým tvůrčím talentem, hlubokými vědomostmi hudebními a nevšední znalostí českých národních písní na ryzý zdroj uhodil. Jeho „*Šestero písní pro jeden hlas s průvodem piana*“, které r. 1817 u Enderse v Praze tiskem vyšly, podávají o tom patrného svědectví.

Z písní těchto, k nimž si prostonárodní básně od *Václava Hanky*, *Jindř. Marka* a *J. Nejedlého* obral, dýchá roztočilost, jednoduchost a nelíčenost citů, slovem: duch národních písní, a směle můžeme tvrditi, že to *Václ. Tomášek* byl, jenž svými písněmi na pravou cestu poukázal, po nichžto českým skladatelům o oboru tomto komponujícím kráčetí jest.

Kromě těchto šesti pravých českých drahokamů dokonalým uměním a vkusem vytríbených obdařil *Tomášek* hudební literaturu českou novými šesti písněmi op. 71, které co do ducha národního i co do provedení ještě nad předešlé vynikají. Nevadnoucích listů do slavovence svých zásluh o píseň prostonárodní dobyl si mistr tento svými hluboce promyšlenými „*Starožitnými písněmi Kralodvorského rukopisu*“, o nichžto *Jos. Chmelenský* s právem dí: že z nich vane duch národu našeho z let dávnověkosti.

Za příkladem *V. Tomáška* dalo se na vybídnutí *Frant. Rud. Veverky*, akcesity magistrátu Pražského, několik mladších komponistů do skládání písní. Byli to *K. Kasalický*, *J. Čermák*, *Ferd. Pohl* a *J. Lemoch*, a obrali si k tomu cíli nepatrné milostné básně *Veverkovy*. Písně tyto, jejichžto první svazek („*Deset písní s průvodem piana a kytary*“) r. 1818 a druhý („*Deset písní*“) okolo r. 1820 vyšel, jsou nazvíce práce začátečnické bez vsí vyšší ceny, kteráž daleko za písněmi *Tomáškovými* zůstaly.

Ve směru *Tomáškově* pokračoval se šťastným výsledkem nadaný *František Kníže*, jenž se svými písněmi pro jeden hlas s průvodem kytary neb piana (svazek I. 1819) co důstojný nástupce a soupeř *Tomáška* v oboru prostonárodních písní osvědčil.

Některé jeho písně („*Zastaveníčko*“, „*Dívka věrná*“ atd.) jsou v ohledu hudebním i národním vzorné a ballada „*Břetislav a Jitka*“ dokonce znárodněla.

V „*Devatero písních*“ od *Ant. Žitky* dle časomíry složených a r. 1821 s průvodem kytary vydaných, nacházíme mnohou dobrou píseň od *Lemocha*, *Preisslera*, *Čermáka*, *Pohla* a *Žitky*, z nichžto „*Vlasta*“ od *Žitky* znárodněla.

Neméně chvalně musíme se zmíniti o „*Osmero písních Jana Chmelenského*“, k nimžto si básně od svého bratra *Josefa Chmelenského* obral. Ve zpěvech těchto s průvodem kytary neb piana, které r. 1823 v Praze vyšly, zračí se svěží talent, jenž nejen v oboru prostonárodních, nýbrž i v uměleckých písních (viz „*Fatima*“) mnohý zdařilý plod vytvořil.

Básníci tehdejší doby snažili se všemožně, aby se básně české do hudby uváděly a podněcovali za tou příčinou hudební skladatelé k čilosti a činnostem v komposici. V ohledu tomto zasluhuje *Šimon Macháček* a *Josef K. Chmelenský* vel-

kého uznání. *Šimon Macháček* vyzval r. 1825 starší i mladší hudební síly ku skládání písní a vlastenecká jeho snaha nezůstala bez účinku; neboť ještě téhož roku vydal dva svazky písní buď původních, buď přeložených, z nichžto některé značnou hudební cenou vynikají. Mezi skladateli nacházíme mimo *V. Tomáška* a *Lemocha* nadané mladíky: *Františka Škroupa*, *Theodora Krova* a *Manšingra*, jejichžto práce pěknou budoucnost slibovaly. Důležité dílo, kteréž r. 1825 nákladem a péčí rytíře z *Rittersbergů* v Praze vyšlo, byla „*Sbirka národních písní*“, která 300 národních písní i s melodiemi a 50 národních tanců obsahovala.

Jak dalece skladatelé naši z písní těchto těžili a zdaž je *František Škroup*, jenž se tehdaž zanášel komponováním „*Dráteníka*“, znal a studoval, není nám povědomo, avšak jeho „*Patero písní*“ na slova *Jos. Chmelenského*, kteréž roku 1826 v Praze na světlo vyšly, svědčí patrně, že pochopil ducha národního a že ho v skladby své se značným úspěchem vdechnul.

Hlavní povinnost hudebního skladatele vůbec jest, jak jsme již podotkli, pilné a důkladné studium harmonie, skladatele pak českého zvláště probírání a studování národních písní. Nedostatek druhého vysvitá z písní *Kočího* (1832). Nejsouť v českém duchu psány, ač se schopnost skladateli upříti nemůže. Deklamace není všude správná, a v třetí písní jeví se docela reminiscence na *Spohra* (*An Mignon*). Taktéž jsou písně *J. Adama*, kteréž toho času vyšly, v nečeském duchu skládány a zdají se jen prvním jeho pokusem býti. Druhá píseň jeho jest německý valčík a čtvrtá kvapík. K hlavním vadám jeho náleží také špatná deklamace. Co se písní *Josefa Vorla* („*Šestero písní pro jeden hlas s průvodem piana r. 1834*“) dotýče, můžeme o nich celou chválu slovy vysloviti, řkouce: „*Jsouť národní!*“ Všude je pěkná melodie, všude charakter věrně zachován.

(Pokračování.)

Fr. Pivoda co skladatel písní.

III.

Píseň „*Aj čo by boľa drobna jatelinka*“, op. 28. jest národní zpěv *Slovákův* obsahu milostného, jež *Pivoda* průvodem piana opatřil. V nápěvu se jeví skutečně nejen touha po milence, ale i také obava a až i konečně bol při pomýšlení na možnost, že by se tato svému milenci za jiného provdati mohla. Průvod k písní této jest, jak u *Pivody* vesměs nalézáme, vkusný a jednoduchý. V čem bychom se s *Pivodovým* průvodem nesrovnali, bylo by asi v druhém taktu písně doprovázení prvních dvou čtvrtí tónikou. My pro svou osobu cítíme v nápěvu celého druhého taktu dominantu převládat, a teprv až ve třetím taktu bychom tóniky použili, ač netvrdíme, že by se i v druhém taktu na zmíněných čtvrtích tónika jaksi vynutiti nedala, ale za to by stály nápěv s průvodem příkřeji proti sobě, jako: f, as, c, g, než kdyby se dominanty použilo. Že by píseň s dominantou začínala, nebylo by nic nového, anto některé z našich národních se

nejen dominantou, ale i subdominantou doprovázeli musí. Ritardando a dimundo na slova: „*Aj spēchaj*“ atd. se nám nezdá být na svém místě. My bychom sobě přáli raději poco a poco accelerando, totiž pravý opak.

„*Růžinky stesk*,“ slova od Villani-ho, jest píseň ušlechtilé melodie a promyšlenými mezihrami protkána. Skladatel upotřebil velmi dobře motivů z písně vzatých ku předešlé, mezihře a dohře a sloučil tyto částky z písní v jeden jediný celek, tak že můžeme směle říci: Tato skladba má začátek, prostředek a konec.

Konečně nás seznámil skladatel, jako by na vzájemnost slovanskou s jednou ruskou písní „*Kazačja kolybelnaja pěsnja*,“ op. 29., slova od proslulého básníka ruského Puškina. Píseň tato jest překrásného nápěvu a skladatel ji velmi pěkně doprovodil rozloženými akkordy, aby takto kolébání naznačil.

— a.

Historické drobnosti.

Václ. Richnovský. — Mistr Jan. — Bernard Forst. — Bechyna.

Václav Richnovský, také Richnovius nazvaný, rodič Chrudímský, byl od r. 1599 varhaníkem při kostele sv. Jindřicha v Novém městě Pražském a s velkou chválou zastával službu svou. Na den 17. září 1606 byl do Českého Brodu pozván, aby tam v hlavním kostele na varhany hrál. Hned po tomto pohostinském vystoupení roznemohl se náhle a druhého dne skončil. Současní básníci Jan Campanus Vodňanský, Gabriel Svechin a Pavel Stránský složili truchloverše na náhlou jeho smrt. Jonáš Pelargus tvrdí veřejně, že krutým otrávením usmrčen (atque aliquis saeva venena dedit). — Zdá se, že banditství v oné době v Praze a v Čechách vůbec pohříchu velmi rozšířené, mělo přívrženců svých také mezi varhaníky. Toho důkazem jest jiný případ současný: Mistr Jan, výtečný varhaník kostela matky boží před Týnem, r. 1608 od nepřátel a závistníků svých přepaden a do Vltavy hozen. Učený Jan Černovický složil na jeho památku latinskou elegii pod nápisem: „Manibus Johannis N. Organistae Laetae Curiensis, Musici peritissimi, aquis suffocati.“ „Ptáš se,“ — píše Černovický — „proč smutněji varhany zní v kostele matky boží atd. Zhynul varhaník, první v umění svém, zhynula sláva hlavní kůru varhanického atd.“ I v básni té výslovně řečeno, že skončil v řece z úkladu závistníků:

Ah non sponte sua, insidas habuisse relatum est,
Osores artis fama habuisse suae.

Z též příčiny hrozila úkladná smrt jinému hudebníkovi českému Janu Bernardu Forstovi, jenž ve Stříbře r. 1660 narozen byl a nad zpěváky svého času vysoce vyhoroval. Když Maxmilian Emanuel, kurfiřt Bavorský, Forta ponejprv slyšel, nazval jej chloubou země české. Od toho knížete obdržel jakož i od Jana Jiřího, kurfiřta Saského drahocenný čestný řetěz. Po návratu z vlasti byl od Leopolda I. učiněn komorním pěvcem. Císař Leopold jednou veřejně otázkn pronesl, je-li v celé Evropě lepšího zpěváka nad Forsta. Závistníci ale podali Forstovi jedu, tak že na smrt se rozne-

mohl. Lékařové dvorní však zachovali mu život, po Forstovu hlasu ale bylo na vždy veta. Forst zastával pak několik let úřad kapelního mistra při farním kostele sv. Václava na Malé straně, pak u všech Svatých na hradě Pražském, i zpíval někdy, ač hlasem zesláblým, v chrámě sv. Vít. Při tom požíval ode dvora roční plat co pensi. Zemřel roku 1709 dne 2. října v 49. roce věku, zůstaviv po sobě syna Václava, v umění hudebním později dosti proslulého.

Mnohému z čtenářů našich nebude snad známo, kdo byl skladatelem znárodnělé písně „*Horo, horo, vysoká jsi*.“ O původu této co do textu i co do nápěvu výborné a vůbec oblíbené písně podává nám Dr. Dlabač v rukopisu svém „Příběhy královského města Nymburka“ krátkou zprávu. „Jméno města Nymburka“ — píše Dlabač — „zaznívá v mnohých národních písních, jako:

Až se bude u *Nymburka* suchá lípa zelenat;

pak:

Já jsem sedlák od *Nymburka*,
dělám plátno jako strunka;

dále:

Paní mámo jede k nám
tén *Nymburský* písař;

pak ona satyrická píseň:

Punčošku má po *Nymbursku*
boty papírové,
čepičku má z pavučiny,
myší pírkem za ní.

„Ano, nalézají se i samouci, kteří písničky beze všeho návodu tvoří. Tak na př. ona známá píseň „*Horo, horo, vysoká jsi, má panenka vzdálená jsi*“ má za skladatele rodilého Nymburčana jmenem *Bechyna*, jenž tragický konec vzal v Jičíně. Byl svého řemesla obuvník a sloužil u císařských myslivců. *Bechyna* byl skladatelem slov i nápěvu krásné této písně a bylo by žádoucí, kdyby nám někdo z Nymburka bližší data o tomto samouku sdělil. =

Strauss a Lanner.

Výjev ze života.

(Dokončení.)

Po samostatné pause vybízel mistr Strauss a stará garda jeho orchestru tančící, kteří se sotva byli zotavili, k novému valčíku.

Byl to opus 99: byly to „balletní tance,“ které schvalně k slavnosti tohoto plesu — teprv ráno před tím — byl složil. Hrál je takřka ještě za tepla.

Ze začátku se hostům nechtělo do toho; byli ještě mnoho unaveni.

Sotva ale čarodějec Strauss několik taktů zahrál, vyskočil každý, kdo ještě tančiti mohl, se sesle; každý se poohlédl po dámě, aby při tomto tanci, jehožto začátek již tak vábíval, za žádnou cenu státi nemusel.

Strauss hrál dále; hrál jako — *Strauss*.

Kněžna tančila s panem Hüglem. — Jelikož počet dám

převyšoval o mnoho počet mužských tancechtivých, lze tu a tam viděti dvě paní jako dvě růže na jedné lodyze, jak se dle rytmů hudby houpají.

Konečně tančí vše, co nohy má . . . již není více žádných diváků . . . jsou jen tancující, kteří uchvázeni byvše magicky účinkujícími čarovnými tóny tohoto valčíku, tančiti musí, i kdyby byli nechtěli.

Kastor Strauss hraje s celým tělem a duší dále. Tanec jest vždy rychlejší a ráznějším. I sami služebníci v před-síních počnou tancovati . . . nyní tančí vše, ale také všecko. I sám dvorní rada Jarke nemůže déle odolat . . . i on počne tancovat. Oh, dějí se divy! Ale i s tím není Strauss spokojen, on hraje závěreční sadu, Codu. Tu konečně jest též Pollux *Lanner* touto všeobecnou tancechtivostí, onou neviditelnou tarantelou, která se v zvučné půdě Straussových houslí uhnízdila, pohnut, nakažen a uchopen. Mimovolně pozvedne se nejprv levá pak pravá noha a konečně pozvednou se obě najednou. Celého jeho těla zmocňuje se rtuťová pohyblivost, mánadské opojení, jakýs druh deliria, pravdivý svatovítský tanec a on snaží se nadarmo, aby mu odolal. Nejprv počne skákati, pak musí mimovolně skákati a konečně tančiti.

To vidí členové jeho okrestu. I oni nemohou déle odolati . . . i oni počnou tančiti.

To vše pozoruje Strauss a triumfuje, patří, jak jeho starý přítel z mládí tančí a je tím celý zanícen.

Celý sál víří v kole. Tančí se dál a dále a nepřestane se, až když konečně Strauss umdlen a unaven svůj smyčec odloží.

Hromový jásot otrásal sálem. Každý je zanícen — unešen; každý tleská jak může.

Nyní se i mistr Strauss ukloňuje; vše jej za vítěze vyhlašuje.

Tu přikvapí k němu *Lanner*. I padne svému soupeři kolem krku a objímá a hubičkuje jej bez nenávisti, jak to umělci přísluší, jenž dosti talentu má, aby ho i jinému z nitra svého srdce přál.

Hosté to vidí a vzdávají jim s jásotem hlučnou chválu.

„Víš to, Honziku,“ ptal se *Lanner*, „co jsem již před třemi lety tvému nakladateli pravil?“

„Nevím, Jozifku!“

„Pane!“ řekl jsem *Haslingrovi*, když se mne tázal, zdaliž také talent máš. „Pane,“ pravil jsem k němu, „kdybych náhodou nebyl *Josef Lanner*, nechtěl bych jiným, než tím *Janem Straussem* býti.“

„A kdybych nebyl *Strauss*, příteli, pak bych vše, čím mne bůh obdaril, za to daroval, abych *Lannerem* býti mohl.“

Oba přátelé se poznovu objali.

* * *

Osm dní po této bálové slavnosti, s níž se ještě vždy celá Vídeň bavila, doručili takřka současně dva komorníci knížete *Metternicha* pánům *Straussovi* a *Lannerovi* písemný dík Jeho Vysosti státního kancléře, odevzdávající jim spolu dar kněžny sestávající z černé ebenové taktovky, brillanty ozdobené, na níž se následující nápis nacházel: „*Upomínka na Melanii, kněžnu z Metternichů.*“ E. Z.

Feuilleton.

Divadlo.

V běhu posledního času viděli jsme v prozatimním českém divadle: V pondělí dne 2. března Koncert ruského houslisty p. Mikuláše Pagoševa. Na to: Výstava průzračných obrazů. — V úterý dne 3. března ponejprv: „Hledá tragickou rekyni,“ veselohra v 1 jednání dle francouzského od L. D-a. Na to: „Černý Petr,“ veselohra v 1 jednání od Görnera, přeložil V. V. K závěrku: Výstava průzračných obrazů. — Ve čtvrtek dne 5. března: „Hamlet, princ dánský,“ tragédie 5 jednání od Williama Shakespeara, z anglického přeložil a pro české divadlo uspořádal J. J. Kolár. — V sobotu dne 7. března: „Němá z Portiči,“ velká zpěvohra v 5 jednání dle francouzského přeložena od J. Chanelenského, hudba od Auberu. — V neděli dne 8. března ve prospěch pana Františka Kolára: „*Catilina*,“ tragédie v 5 jednání od Vítězslava Háška.

Dopisy z Čech a Moravy.

Ze Staré Boleslavi. (Beseda). S potěšením čítá každý v „*Daliboru*“ zprávy z venkova, že i tam se zpěv a hudba, umění to, jenž především na ducha a srdce lidské působí, se vsí úsilovností pěstuje. — I naše město, ač malé, nezůstává pozadu. Důkazem toho jest beseda, již zdejší zpěvácký spolek ku prospěchu místních nuzných na den 4. února uspořádal. Nával hostů, již místnosti hostince na „*Císařské*“ téměř pře-

plňovali, svědčil záhy o očekávání dobrého vyrazení, a skutečně naděje jich nesklamala. Zábava počala sedmou hodinou a sice sbory: 1. „*Vzájemná*“ od Zvonaře. 2. „*Utonulá*“ od Křížkovského. 3. „*Na Prahu*“ od Veita. Mezi jednotlivými sbory potěšili nás p. Heller, ředitel zpěváckého spolku, o jehož zvelení se všemožně snaží p. Šebor, absolvovaný chovanec Pražského konservatoria, nadaný to houslista, napotom p. dr. Müller, výborný cellista a p. Lojda, příčinlivý úd spolku, kvartetty, a sice: 1. Kvartett od Jirovce. 2. Overtura „*Jean de Paris*.“ Kde je dobrá a snažná vůle, nemožno se minouti s dobrým výsledkem, a proto potkalo se provedení hudebních i pěveckých úloh s uznalostí, jakou v skutku pro svou preciznost a dokonalé pochopení jednotlivých piec zasluhovalo. Po skončení zábavy této počala zábava taneční. Sál byl nejenom vkusně ozdoben, ale honosil se i vybranou společností z celého okolí, hudba byla zdařilá a precizná, jaký tedy div, že veselá a nenucená zábava trvala skorem do bílého dne? — Výnos čistý pro chudé obnášel 28 zl. r. č. Pořadatelé zasluhují veliké pochvaly, a proto s nelíbenou radostí přináším panu řediteli hlučné „sláva!“ a všem pánům, jenž spoluúčinkovali, srdečné „Na zdar!“ Dne 9. t. m. na den sv. apoštolův slovanských účinkuje spolek při slavné mši sv. a 19. t. m. připravuje mimo mši sv. i večerní hudební a pěveckou zábavu. —n—

Z Pardubic dne 6. března 1863. (P. Kučera. — Koncert. — † Karel Jiříček. — Vokální mše.) Novinka nejnovější v našem hudebním životě jest, že se nám ředitel zpěv. spolku „*Pernštýna*“ p. Kučera poděkoval, za-

slav připsal tajemníku p. Klikovi. Celý výbor zpěv. spolku přišel dohromady a radil se, co v té nemilé věci učiniti? Návrhy byly od jednotlivých výborů k uzavření podány, přijal se konečně návrh ten, by dva z výboru k samému p. řediteli se odebrali a jej přiměli k tomu, by zpěv. spolek neopouštěl. Zvolení byli k tomu výkonu pp. Tomšů a Janda, načež poslední k p. řediteli Kučerovi asi takto promluvil: „Celý výbor zpěv. spolku Pardubického velmi litoval, čta Vaše poděkování. Vyslovujeme Vám zde úplnou důvěru a doufáme, že Váš úřad dále povedete tak zdárně, jak jste jej až dosaváde byl vedl.“ Pan Kučera děkoval ještě ústně za ochotnost, kterouž nejen výbor, alebrž i jednotlivé výkonné údy vždy na jevo při zábalách pěveckých daly, a vyřknul určitě, že jsou to příčiny docela soukromé, co jej přimělo úřadu tak důstojného a co do okrasy města důležitého se vzdáti; přece z lásky k dobré věci a z lásky k spolku přijmul opět úřad ředitele. Na to sešel se výbor dne 26. února b. r., by rokoval o příštím koncertu pro své přispívající údy. [Následující program se uzavřel. Tři piece provede vojenská kapela husarská vedením kapelního mistra p. Jos. Zinke, kdež slušno uvést, že plukovník zde posádkou ležící p. baron Boselli s největší ochotností svoji kapelu k tomu účelu propůjčil. Pak uslyšíme zajímavé „České perle“ od Nápravníka, na piano přednesené od sl. Julie Verneřové. Od zpěv. spolku budou následující krásné sbory zpívány: 1. „O radostné cestování“ od Ed. Nápravníka. 2. „Píseň cestujících po vlasti“ od Abta. 3. Pochod od Strebla. 4. „Cikáni“ od Vogla (přepřacované). Pak výkonné údy pp.: Tomšů, Pospíšil, Janda a Šrůtek provedou sólový čtveřpěv: „Půda vlastenecká“ od Vogla, a 2 údy zpívají dvojzpěv pro tenor a baryton „Čech“ od L. Procházký. — Dne 2. března byl pohřben vážený úd našeho zpěv. spolku p. Karel Jiříček, protokolista u zdejšího c. k. okresního úřadu. Že všeobecnou lásku požíval ve všech třídách obyvatelstva Pardubického, bylo v pohřební hodinu zřejmě pozorovati, což zarmoucené vdově ať slouží k úlevě a k stálé útěše. Spolek „Pernštýn“ zapěl smuteční píseň při domu od Nesvadby, pak kráčely všickni údové zpěv. spolku za rakví, zapěli u hrobu píseň od Frimla, pak na kůru „Salve Regina“ od Horáka a posléze „Animas“ od Vorla. Zemřelý byl horlivý vlastenec a napsal přes 2000 národních a jiných písní i s nápěvy, kteréž českému Museu v poslední vůli své doporučil. Bůh mu popřej lehké odpočnutí! — V našem děkanském chrámu Páně po celý přesný postní čas vokální mše buď od Zvonaře aneb od Škroupa vedením ředitele kůru p. Pospíšila se provozují. Provedení vokálních mší účinkuje mohutněji na nábožnou mysl přítomných křesťanů, nežli provedení křipacích figurálních mší, tak jak je přecasto leckdes slycháváme, (nemíním zde jen na venkově, i v hlavním městě se to stává!) P.

Z ciziny.

Z Břetislavi (Pressburg). (Ketten. — Zpěv. spolek. — Prošek.) Se všech stran čítáme dopisy o koncertech, jen zde panovalo velké sucho, jako by se byl Apollo na nás byl rozhněval jako předešlý rok Jupiter pluvius: vůkol pršivalo, jen k nám žádný deštiček vláhy donésti nechtěl. Konečně přišel déšť, však pozdě — a byl nevydatný; tak to bylo i s koncerty. Ve Vídni jich jednoho dne až 13 bylo — a zde mimo skočné hudby — nic, až konečně v jedenáctou hodinu od pešťanských listů zbožňovaný pianista H. Ketten k nám zavítal. Byli jsme žádostivi, jeho vyhlášenou hru poslechnouti, přesvědčili jsme se však brzy, že to skoro obyčejně tak bývá: mnoho křiku — málo vlny. Ketten je sice nadobyčejně nadaný as 16tiletý jinoch, a kdyby jen trochu skromnější byl — pak kusy k přednášení dle svých sil volil, byl by i zde zvítězil úplně. Tak na př. Humlův H-moll koncert výborně přednesl, na to ale „Impromptu“ od Chopina, a „Saltarella“ od Alkana překonati nemohl; taktéž v druhém

oddělení „Scherzo“ od Liszta s doprovázením orchestru (ačkoliv ještě obstojně dopadlo), Fantasie od Thalberga a „Rhapsodie“ od Liszta ale docela zpitvořeny byly. Dreyschock, Liszt, Clara Schumannová, Serafina Vrabélyova a j. bráli ty samé a podobné skladby zde; Ketten dokázal, jak sebe přeceňuje, že právě takové kusy volil. Chtěl tři koncerty zde dávat, — zůstalo však jen při jednom. Rozumným vedením mohl by se však z něho velikán státi, an se mu nevšední vlohy upřítí nedají. — Zpěv. spolek zdejší uspořádal předposlední den minulého roku akademii, o které se proto zmiňuji, an mimo chvalitebné provedení rázných a přiměřených sborů účinkující údové své podobizny ve čtyřech překrásně svázaných knížkách, I. Tenor bíle, II. zeleně, I. Bass červeně, II. modře vůbec milovanému přednostovi panu Edlovi, který o zvelebení hudby zde velkých zásluh má, slavně podali. Byl to pro všecky neobyčejný dojem. — Pan Prošek, úředník zde, o kterémž jsem se v těchto listech již vícekrát zmínil, dokončil právě druhé smyčcové kvartetto, které by v hudebním světě zajisté uznání došlo, kdyby se uveřejnilo, an skoro duchem Mendelssohnovým provívá. Tento pilný skladatel chová hotové trio s klavírem, duo, klavír a housle atd., a při své skromnosti nežádá odměny velké, pročez by podnikavý nakladatel dobrý obchod učinit mohl. Z lásky k dobré věci se uvolují další poptávky zodpovědět i ostatní sprostředkovati. Hudba chrámová se neunavně pěstuje. K mimořádné akademii na květnou neděli se Schumannovo oratorium „Paradies und Peri“ chystá. O čemž pak více. J. B. Vávra.

Kronika zpěv. spolků.

* * Slánský zpěv. spolek „Dalibor“ uspořádal v předvečer slavnosti sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje dne 8. března večerní zábavu, v nížto se zvláštní ochoty účinkovali sl. Horlivá, p. Hájek a p. Heiss. Program obsahoval následující kusy: 1. Proslov od J. Soukupa. 2. „Decrám českým“ sbor od Fr. Gnera. 3. „Porodila mne moje matička“ píseň od Theod. Krova. 4. a) Píseň národní, b) „Rubáš.“ 5. „Doktorka nad doktory“ deklamace od Fr. Douchy. 6. Zednická píseň od Fr. Gregory. 7. „Žabí kantáta“ sbor žertovný (překlad) od K. Henniga. 8. Směs z národních písní, sbor od J. L. Zvonaře. Chvalně musíme se zmíniti o programu, kterýžto veškerá slova všech kusů přinesl.

* * Zpěv. spolek v Bělé odbýval dne 8. března t. r. co v svatvečer 1000leté památky sv. věrozvěstů Cyrilla a Methoděje besedu, jejížto program byl následující: 1. Píseň sv. Vojtěcha, chorál pro mužský sbor upravil J. L. Zvonař. 2. Koncertino, sextett od J. Krommera. 3. „Na Prahu“ sbor od J. V. Veita. 4. Deklamovanka. 5. „Nikdo neví, co mne trápí“ píseň od J. L. Zvonaře. 6. Pochod, sbor (překlad) od Abta. 7. Variace, sextett od Krommera. 8. „Na vysosti hvězdy svítí“ píseň s průvodem houslí a piana od Aloise Hniličky. 9. Besední čtení o mužských. 10. „Zpěv českých jinochů“ sbor (překlad) od Er. Abta. 11. „Porodila mne moje matička“ píseň pro baryton od Th. Krova. 12. „Naprej“ horvátský sbor od Jenka.

* * Prostějovský zpěv. spolek „Orlice“ zúčastnil se při slavnosti instalace nového faráře p. P. Nováka dne 26. února a přispěl velice k oslavení tohoto dne.

* * V Báňské Bystřici zařizen jest zpěv. spolek, jehož ředitelem jest p. Sladkovič, redaktor „Věnce“ a „Hlaholu.“

* * Brandýský zpěv. spolek „Bojan“ uspořádá dne 15. října první svou čtvrtletní produkci, v nížto se též skladatel p. Šebor a pan Čeněk Vecko, úd král. českého prozatimného divadla, súčastní. Program je následující: 1. Ouvertura. 2. „Cikáni“ sbor od Fr. Vogla. 3. „Na mou vlast“ píseň od Fr. Pivody, zpívá p. Vecko. 4. „Gdě je slavka domovina“ sbor od Wintra. 5. Kvartetto E-moll pro smyčcové nástroje od V. J. Veita. 6. „Rekův sen“ sbor od Karla Sla-

víka. 7. Deklamovánka. 8. Národní písně s průvodem piana, přednese p. Vecko. 9. „Utonulá,“ sbor od Pavla Křížkovského. 10. „Pražská Bětulinka,“ píseň od Jos. Nesvadby, zpívá p. Č. Vecko. 11. „Kde domov můj,“ sbor, upravený od Hellera. Čistý výnos této produkce věnován bude školám Brandýským.

* * * Údové zpěv. spolku v Holicích odevzdali dne 6. března svému činnému řediteli panu Rektorysovi k jmeninám krásné fotografické album s 12 podobiznami českých skladatelů darem. Album toto obsahuje podobizny Frant. Škroupa, Fr. Pivody, Fr. Kavana, Ferd. Lauba, Grünbergra, Blodka, A. Dreyschoka, Fr. Podhorského, pak pěvců Karla Strakatého a J. L. Lukese. „Byli bychom,“ píše se nám z Holic dále, „ještě více podobizen horlivému p. řediteli věnovali, kdyby jen v Praze pohotově byly. Tak na př. neobdrželi jsme podobizny Rosenkranze, Knížete, Th. Krova, B. Kittla, Fr. Vogla, Leop. Zvonaře, Ed. Nápravníka a jiných, které bychom rádi byli ve sbírce této viděli.“ —n—

* * * Pražský „Hlahol“ provedl v pondělí dne 9. března v kollegiálním chrámu Páně na Vyšehradě chorální mši píseň sv. Vojtěcha a „Panis angelicus“ od Palestriny za příležitosti svátku věrozvěstů slovanských sv. Cyrilla a Methoděje.

* * * Zpěvácký spolek v Pelhřimově „Záboj“ uspořádal dne 16. února v lázeňském sále p. Dvořáka pěveckou a taneční besedu, při níž střídavě s tancem následující sbory provozovány byly: 1. „Na Prahu,“ sbor od Veita. 2. „Naprej“ od Jenka. 3. „Šumavan, sbor od Jirkese. 4. „Utonulá“ od Křížkovského. 5. „Tam na horách.“ 6. „Při pivě.“ 7. „Při draní“ od Horáka. Sbory tyto provedeny byly zdařile, což nemálo k doplnění zábavy přispělo, kteráž za příčinou hojně účastnivšího-se obecenstva skvěle vypadla.

* * * Tábořský zpěvácký spolek „Žižka“ uspořádal s divadelními ochotníky dne 1. března deklamatorní a divadelní zábavu ve prospěch pohořelých v Borotíně. Vystoupení tohoto spolku, které jednou každého měsíce se děje, bylo velmi vítané a sbory přednesené došly velké pochvaly. Přejeme tomuto mladému spolku hojného zdaru. Ochotníci dávali mezi oddělením „Hastroš,“ fraška od Štěpánka.

* * * Zpěvácký spolek v Heřm. Městě uspořádal nedávno hudební zábavu. Zdařile předneseno bylo více sborů a zpěvů, začež také obecenstvo vřelé uznání zvláště p. řediteli projevilo.

Ochotnická divadla.

V Čáslavi provozovalo se dne 8. března ve prospěch školního stavebního fondu „Politika v lese,“ veselohra v jednom jednání od Putlitze, přeložil J. St. Na to: „Vychovatel v nesnazi,“ veselohra v jednom jednání od E. A. Görnera, přeložil Frant. Mirovský. — Repertoír divadelních ochotníků v Rožmitálu vykázal se v poslední době kusy: „Vězení,“ „Galejní otroci“ a „Muka chudé ženy.“ — Habrští ochotníci provozovali dne 1. března „Matka pluku.“ — Ochotnické divadlo v hornickém městě Hoře Kutné. V neděli dne 8. března provozovalo se: „Vězení,“ aneb „Jeden sedí za druhého,“ veselohra ve 4 jednáních od Rob. Benedixe, přeložil J. Vávra Lomnický. Čistý výnos připadne k rozmnožení důchodů pro okrasení města. — Jistá srbská divadelní společnost pod ředitelem Knezeviča ucházela se o koncesi, v budínském maďarském divadle 12 představení dávat v řeči srbské. — Divadelní společnost vdovy Prokopovy v Jindr. Hradci řízením p. Čížka započala dne 22. února svá představení. Provozována byla veselohra „Skreta, malír.“ Dne 23. provozována byla „Matka a dcera,“ obraz ze života měšťanského. Dne 25.: „Dráteníci,“ veselohra. Dne 26.: „Prostota venkovská“ a dne 27.: „Život za přítele.“ Přejeme společnosti té dobrého zdaru. — Na ochotnickém divadle v Košitřích provozovalo se v ne-

děli dne 8. března ve prospěch průmyslového musea „Paličova dcera,“ činohra v pěti jednáních od Jos. Kaj. Tyla. — V Rychnově hrálo ochotnické divadlo dne 8. března ku prospěchu chudých tkalců v Rudohoří a Krkonoších „Loupež,“ drama v pateru jednáních od Václava Klicpery.

Z Prahy.

— Koncert akademického čten. spolku, jenž se v sobotu dne 7. března na Žofíně odbýval, obsahoval dvě nová čísla instrumentální a sice obratně zosnovanou a pilně pracovanou ouverturu v Mendelssohnově slohu od našeho neunavně činného J. L. Zvonaře a pak zajímavé místy efektní scherzo z E-dur symfonie od B. Smetany. Nejvíce zastoupen byl zpěv. Pan Polák zpíval jednoduchou, avšak dobře komponovanou píseň „Zmizela radost“ od Pecha a první cenou poctěnou píseň „Jarní“ od Ed. Nápravníka, kterážto poslední, navzdor že nebyla s náležitým výrazem a citem přednesena, přec pochvaly došla. Lépe dařil se zpěv panu Švarcovi, jenž utěšenou píseň „Poslední prosba“ od Slavíka a a „Půda vlastenecká“ od K. Bendla přednášel. Poslední píseň je při mnohých pěkných svých stránkách příliš rozvláčná. Velmi utěšený zjev byla v tomto koncertu mladistvá a velmi talentní sl. Pišova, kteráž poslední sadu z E-moll koncertu od Chopina a fantasii na národní písně od Bedř. Smetany na piano přednášela. První kus byl silám jejím sice nepřiměřený; avšak sl. Pišova provedla jej jakož i fantasii velmi obratně. Pan Rebiček hrál na housle koncert od Joachima tak, jak si ho as skladatel nemyslí. Provedení bylo sice slušné, ač ne neúhonné; neboť tak mnohý tón, jež jsme od p. Rebička slyšeli, nebyl v jeho partii zaznamenán. Jsa za své namáhání potleskem povzbuzen, přidal píseň z mnohých kolovrátků již známou, aby mu k většímu potlesku dopomohla. Palma koncertu náleží sl. Zawiszance, kterážto v smutečném oděvu jsouc oděna, výborně zapěla Moniuszkovou píseň „Aniaľ dzicina“ a Želiňského písně z rukopisu Kralodvorského. Bylať mnohokrát volána a také krásným věncem poctěna. —s—

— Koneert ku prospěchu techniků odbývaný dne 8. března v sále na Žofíně začal koncertní ouverturou „Michal Angelo“ od Nielse Gade, parádním to instrumentálním kusem, jenž od orchestru zemského divadla s úspěchem proveden byl; z dalších čísel, jichž 10 bylo, jest se nám chvalně zmíniti pouze o úryvku z opery „Záboj“ od L. Zvonaře. Byl to totiž první výstup Záboje, jenž na skále stojí se zadumá. Skladatel pojal a podal rozpoložení svého reka s náležitým výrazem; avšak obecenstvo nemajíc textu v ruce a neznajíc momentu tohoto, nevpravilo se do ducha skladby této, jak by byla to zasluhovala. Sám i dirigent p. Mayr nepochopil, jak se nám zdá významnost a zosnování skladby, jelikož odličování jednotlivých motivů orchestrem velmi neurčitě a chaosovitě podáno bylo. Baronka Weissová hrála na piano dvě čísla Cis-moll sonatu od Beethovena a Weebrovo vybidnutí k tanci; avšak ani první ani druhou skladbu nepojavši, přísnějším požadkům nevyhověla. Ruský houslista p. Pagošev přednášel na housle koncert E-moll od Mendelssohna dosti slušně a apeloval, byv vyvolán, na náš národní cit přednesem několika národních písní, v nichžto se mu některé flažcoletty v dvojtónech podařily. Pan Vecko a sl. Ehrenbergrova zpívali duetto z opery „Apostat,“ (do češtiny přeložené) od Zd. Skuherského, s chvalným úspěchem a prvnější přednesla mimo to arii z opery „Faust“ od Spohra. Obzvláště však byli jsme žádostivi na novinku, totiž arii z nové opery „Horymír“ od J. N. Mayra, nynějšího kapelníka české opery. Dalo-li by se z tohoto úryvku na celou operu souditi, máme za to, že nám pan Mayr místo českého rytíře Horymíra předvede v Bellini-ově všedním rouchu vyšňořeného „Signore Orimirio,“ jenž by se naposled převrhl v hudebního „Arlechina.“ Nechceme zde tvrditi, že by z pana kap. Mayra státi se mohl Bellini,

tolik je jisto, že si mnoho toilettních náčiní z jeho garderoby vypůjčil. Líto bylo nám výtečného pěvce p. Vecky arii tuto přednášejícího, neboť nemohl navzdor své fyzické síle v mnohých místech vyniknouti, byv orchestrem, jež p. kapelník na ubohého pěvce štal, přehlušen.

— Houslista pan Pagošev z Petrohradu vystoupil dne 2. března v prozatímním divadle a osvědčil se co salonní hráč. Přednášel totiž koncert od Davida, romanci od Beethovena a fantasii na české národní písně s nevšední technikou a zvláště zdaril se mu přednes písně „Horo, horo, vysoká jsi“ ve flageoletu, který vesměs v terciích držán jest. Hlubokost ducha postrádali jsme však vesměs, a dá se předpokládat, že mladý tento virtuos neopomene v tomto směru se více vzdělávati. Co vložky zpívala sl. Macháčková Zvonařovu „Otčinu“ a „Pomilování“ od Jelena, a pp. Polák a Švarc dvojzpěv od Pecha. Při Vojačkově ouvertuře, která koncert předcházela, dirigoval mladý náš ředitel orchestru p. Řebíček tak, jako by se jednalo o vyvedení některého obrovského díla, kdežto skladba nazvíce pouze v polkovém a valčíkovém rytmu držána jest. Nestuduje-li se rádně, nepomůže pachtěním—se se strany ředitele nic, jest to jenom zevnější a laika urážející okázalost. Divadlo bylo skorem prázdno.

— Pánové prof. Mildner, Brückner, Weber a Wagner uspořádali ve čtvrtek dne 5. března v sále konviktském první večerní zábavu, přednášejíce Haydnovo D-dur a Cherubiniho Es-dur kvarteta. Mimo toto slyšeli jsme spoluúčinkováním slečny Mildnerovy D-moll trio od Mendelssohna. Všecka čísla byla se strany četného obecenstva s potleskem přijata a také v celku dobře provedena. Musíme se však vyznati, že nestejně síly nadřečených pánů okrouhlému a uměleckému vyvedení těchto zajímavých skladeb nemálo na ujmu byly. Zvláště však musíme sleč. Mildnerovu na to upozorniti, že sobě sice krásnou, své technice však nepřiměřenou úlohu zvolila. Slečna měla by se právě proto, že jí nadání a příležitost k dalšímu vzdělání—se v hudbě takřka po ruce stojí, vši předčasné okázalosti vystříhati. Její technika má ještě mnoho vad do sebe a jestli snad má býti měřítkem potlesk se strany obecenstva jí projevený, jest to nynějšího času tuze snadná věc, státi se umělcem.

— Při výroční slavnosti „Sokola,“ která se na oslavu památky jeho zaražení v neděli dne 1. března odbývala, přednesla kapela „Sokolu“ řízením pana kapelníka Čenka Vinaře zdařilou, důmyslně zosnovanou a pikantně instrumentovanou ouverturu „Vlastu“ od Ed. Nápravníka, která velké obliby došla. Dále přednášela Sokolská kapella rázný slavnostní pochod od nadaného Č. Vinaře, jež venkovským kapellám doporučujeme. Ku konci hrála kapella „Pochod Sokolů.“ Všechny kusy byly chvalně předneseny.

— Slečna Hřimalova debutovala dne 5. března v Olomúci co Anička v „Čarostřelci“ a dosáhla velmi šťastného výsledku. „Moravan“ píše o ní takto: „Slečna Hřimalova nemohla za lepších auspicií počítí dráhu svou, nežli se stalo včera. Její Anička v „Čarostřelci“ byla jako by dle nejprísnejších pravidel školy uspůsobena. Nesnadno bylo věriti, že to první vystoupení na jevišti, neboť jistota zpěvu, mimiky, okrouhlost a celá rutina hry dostačovaly i nejprísnejšímu kritikovi. Ovšem byly první zvuky poněkud dušené a hlas neproniknul vedle zvonkového soprano slečny Beitlovy: byl to ale jen okamžik první básně a minul rychle. Arie v konci druhého jednání vynesly debutantce potlesku všeobecného a upřímného i byla trikrát po sobě volána. Škoda, že úkol vděčnější nebyl více vhodný k bravoure nežli Aničky úkol třetí známky. Ostatně veškeré obecenstvo s touhou očekávali bude další hry sl. Hřimalovy. Měli jsme ředitelství za zlé, že dusným čmudem z prachu střelného dým celý tak se naplnil, až se celé obecenstvo rozkašlalo a snadno mohlo to neblaze pů-

sobiti na zpěváky sami i uškoditi debutantce, což více jest, nežli nehoda slavné již umělkyně. A takto vyslovující všeobecnou spokojenost, dle níž se slečna H. snadno miláčkem Olomúčanův státi může, jako byla Lucca, Mikova, Lukes, Lay a jiní před ní, myslíme, že další hry její dnešní úsudek náš tím více utvrdí, což ze srdce si přejeme.“

— Slečna Marie Korschnerova dochází v Amsterdamě, kdež co první tragická milovnice engažována jest, nejen u obecenstva, alebrž i u kritiky chvalného uznání. Dopisovatel do „Dresdner Nachrichten“ č. 26 od března vyjadřuje se o ní u příležitosti provozování „Debory“ takto: „Slečna Korschnerova rozvinula ve všech scénách „Debory“ všechny žádoucí vlastnosti první dramatické milovnice, neboť nakreslila charakter „Debory“ mohutnými tahy, hrála se záplem, výrazem a hlubokým citem, a byla po mistrovsky vyvedené scéně zaklinací od obecenstva hlučně volána.“

— Slavná virtuoska naše, paní Vilemína Klausova-Szavadyova uspořádala dne 26. února v Paříži první svůj koncert, v němžto C-moll trio od Mendelssohna, sonatu G a C-dur od Scarlattiho, gavottu a variace od Rameau-a a skladby od Štěp. Hellera a Chopina přednášela. Provedení všech kusů bylo v pravém smyslu slova klassické a výsledek velmi skvělý.

— Slečna Mina Medalova, první zpěvačka divadla ve Frankfurtu n. M. odebrala se za příčinou prsní choroby na delší čas do svého rodiště Benešova.

— Slečna Hersmannova z Prahy vystoupila poprvé v Karlsruhe co Agata v „Čarostřelci“ s úspěchem příznivým.

— Umělecká rodina Nerudova bude co nevidět koncertovat v Amsterdamě.

— Naše nadaná krajanka sl. Al. Blažkova, která po vystoupení z konservatoria u p. Fr. Pivody ve zpěvu se zdokonalila, vystoupila dne 4. února co Agata v operě „Čarostřelec“ a líbila se velice. Německé divadelní listy píší o ní takto: „Na Agatě sl. Blažkovy chválíme co do zpěvu nejen vzornou pilnost, přísnou správnost a pečlivě odměřené odličování, nýbrž i zvláště cituplný přednes. Tak snadno nedá se ostatně dětsky zbožná nevinnost, jakouž si pod Agatou myslíme, trefněji podati, jako jsme ji od sl. Blažkové viděli.“

— Naš krajan pan Bernard Rie, virtuos na piano a bývalý žák Alex. Dreyschoka, jenž se již delší čas v Paříži zdržuje a si tam dobrou pověst co výkonný umělec i co skladatel získal, složil nocturnu na serenadu z „Lazebníka Sevillského,“ kterouž Rossinimu věnoval. Slavný mistr přijal dedikaci tuto a psal p. Rie-ovi velmi lichotivé psaní. Jak se dovídáme, uspořádá mladý náš umělec dne 7. března v Herzově sále v Paříži koncert, v němž i tuto nocturnu přednáseti bude.

— Druhý kapelník německého divadla, pan E. Tauwitz, jenž byl zarýtý nepřítel české národnosti, avšak co skladatel bohatě nadaný, co kapelník ale lhostejný, dostal od ředitele Fr. Thomé výpověď, a to za příčinou rozepře, kterou tito páni mezi sebou měli.

— Jaroslava Čermáka „Razia“ (loupežní tah), o které jsme již od roku 1861 mnoho pochvalného slyšeli, dostala se konečně i do Prahy. Mimořádné výstavy umělecké jsou u nás dosti řídké, ze všech ale, můžeme směle říci, které po více než desítiletí zde byly, jest pro nynější výstavu obrazu Čermáka nejvýznamnější. Co do umělecké ceny leda že by vedle ní obstála žofínská s obrazem Gallaitovým, slavného učitele slavného našeho Čermáka. „Razia“ není obrazem historickým. Loupeživí Turci poutají obnaženou Černohorku — scéna to tragická, titičkrát se udála, často se podnes opakující. Nechť také

maloval Čermák celou „Raziu“ jen proto, že našel snad k Černohorec náhodou výtečný model (čemuž celá kompozice nadsvědčuje) — obraz jeho je tak, jak jest, dílem zcela mistrovským a netvrdíme mnoho, pravíme-li, že se vyrovná obrazům nejklasičtějším. Na obraze je hlavní boj již skončen. Na zemi leží mrtvý muž Černohorec a zabitě dítě. V pološeru stojící Turek rozdmychuje ještě více plamen, který se byl již z celého vnitřku budovy otevřené zmocnil. V pozadí vystupují v dále mocné sloupy dýmu k modrému nebi, plameny tam pošlehuji co stopy krvavé cesty. V samém popředí poutají dva Turci Černohorku. Figuru poslednější obětoval a podrídil Čermák všechno. Virtuosit, jaká se v provedení nahého těla jejího jeví, převyšuje vše, i Pražanům dobře známou Polákovu „Dianu.“ Zde je život, pravda a krása. Barva kyprého masa je tak přirozena, plná a odstíněná, že rozeznáváme i části svalů pevnějších, plností barvy vyniká zvláště levá zdvižená noha; levý bok, prsa a nachýlený krk v přirozeném zkrácení vystupují co nejplastičtěji. V obličejí jeví se nejvyšší zoufalost, pravá ruka se ještě brání, zadírajíc se v oči a tvář zdvihajícího ji v půl těla Turka, levá ruka je již provazem spoutána. Černohorka je středem obrazu a aby tím více vynikla, jest jí ostatní, jak již praveno, vše podríženo, třeba vzdor tomu vyvedeno touže virtuositou. Turek žhár je jen v polosvětle, barva plamenu přidušena, Černohorec leží na tváři, dítěte vidíme jen spodní část, obličej poutajícího Turka je přikryt. Vůbec vidíme jen dva obličejí na obraze, Černohorčin a zdvihajícího ji Turka. Avšak i obličej tohoto musí býti poněkud apathickým naproti bolesti, již mu ruka obličejí rozdírající působí. V barvitosti šatu bývá Čermák velmi štědrým, zde poněkud zdržel. Také nebe musilo se spokojit s monotónně lazurovou barvou. Čeho ale vypočítáním svým chtěl docílit, toho také Čermák docílil úplně. S pravou pýchou obdivujem se mistrovství v Paříži žijícího Čecha, uvědomělého rodáka svého, jenž štětcem svým již uznání celé Evropy sobě vydobyl. Pražané neopominou zajisté navštívit nynější výstavu mimořádnou. „Razia“ jest majetkem Pařížského obchodníka v obrazech p. Goupila, jenž jí nabízí za 8000 franků. Kéz by se našel mecenáš v Čechách, který by nedopustil, aby vzácné dílo to odputovalo zase do ciziny!

— Umělecká beseda měla dne 9. března večer svou první valnou hromadu. Předseda prozatimného výboru zahájil sebzí, vítaje vřelými slovy četně shromážděné. Připomenuv, že beseda v pamětihodný den do života vstupuje, projevil naději, že ač věc jest nesnadná a důležitá, přece nadíti se lze dobrého výsledku, jednak že každá dobrá věc konečně zvítězí, jednak že dráha ta pro nás Čechy není nová. Konečně vybízí shromážděné, aby při volbách pamětlivi byli jich důležitosti. Po té přečetl proz. jednatel pan Sklenář zprávu o zařízení besedy a činnosti proz. výboru. R. 1861 sestouplo se několik mužů umění milovných, aby zaražením besedy soustředily se jaksi naše síly umělecké. Zvolen výbor, aby vypracoval stanovy a ku potvrzení je předložil. Teprv 28. ledna 1863 mohla se odbývati proz. schůze, o níž jsme svého času zprávu podali. V ní vyvolen jest proz. výbor, který v celku za ten čas odbýval 6 sezení. O jeho jednotlivých usnešeních a snahách, aby beseda co nejdříve v život vstoupila, podali jsme taktéž již zprávu. Koncem února došlo konečně stvrzení stanov, i svolána jest valná hromada. Dle téže zprávy čítala již beseda 8. března v celku 141 údů, a sice: 7 zakladatelů, 30 činných, 4 přispívající a 102 v jednotlivých uměleckých odborech. Ku konci zprávy vzdaly se díky pp. Chramostovi, Hofovi, K. Fričovi a Schmiedovi za jich dary, jakož i panu purkmistrovi Pštrosovi za laskavé přepuštění místnosti k valné hromadě. Po přečtení zprávy přistouplo se k volbám, které až do devíti hodin trvaly. Výsledek jest následující: za předsedu zvolen školní rada p. Wenzig, za místopředsedu archivář pan K. Jar.

Erben. Oba pánové děkovali srdečnými slovy za důvěru jim prokázanou. Do správního výboru zvoleni jsou z přátel umění pp.: JJ. kníže Rudolf Taxis, prof. Ot. Zeithammer, J. Farský, Dr. Kučera, J. Sklenář, Friedland. Z jednotlivých odborů uměleckých pp.: Zvonář, Procházka, Ullmann, Manes, red. Vávra, Kolár ml. Za náhradníky pp.: Vojta Náprstek, Kolesovský, Čermák, Šimáček, Hof, Šule; za jednatele pan Sklenář, za pokladníka pan Farský, za účetníka pan dr. Kučera. — Jednotliví odborové volili též své výbory a sice takto: odbor hudební pany: Kolesovského, Zvonáře, Smetanu, Pivodu a Procházku. (Tento obdržel po dvakráte stejně hlasů s panem Hellerem, pročež konečně losem se rozhodlo.) V odboru pro výtvarné umění zvoleni jsou pánové: Ullmann, Manes, Lechleitner, Herold a Čermák; v odboru pěkné literatury pánové: Hálek, red. Vávra, Barák, Šule a Kolár ml. Na to je schůze ukončena. — Na galerii sešlo se mnoho hostů.

Hudební literatura. „La séparation“ (Odloučení) je titul nové varirované písně pro piano od Jos. Seyfa, která nákladem činných musikálních obchodníků Christofa a Kuhé v Praze vyšla. Je to vděčná a nepřiliš těžká skladba, kteráž mnohým pianistům vítána bude. Stojí 54 kr. r. č. — Chvalně známý František Michel vydal nákladem Christofa a Kuhé „České pomněnky“, sbírka to českých písní národních pro piano uspořádaných a pro začátečníky ve hře na piano se hodící. Odporúčujeme vřele sbírku tuto, ježto as 20 písní obsahuje, zvláště všem ústavům pro piano a učitelům, kteří se vyučováním začátečníků v hudbě zanášejí. Stojí 54 kr. r. č. — „Sbírky národních písní pro piano od Fr. Pivody uspořádaných vyšel sešit pátý, jenž obsahuje písně: „Což ty mne má ženo neznáš“ — „Spi má zlatá“ — „Muzikanti co děláte“ — „Až ty půjdeš k nám“ — „Adámku náš.“ Sešit stojí 34 kr. Písně tyto jsou pro piano obratně uspořádány a dají se snadně provést. — „Heslo Čechů“ je název vlasteneckého sboru od Fr. V. Karlíka (slova od J. Lodla), jenž nákladem zpěváckého spolku „Záboje“ v Rokycanech tiskem vyšel a Pražskému „Hlaholu“ věnován jest. Sbor tento, o němž se později zevrubněji zmíníme, lze dostati též u Christofa a Kuhé a Lud. Fleischera v Praze. Cenu viz v kronice zpěváckých spolků.

— Právě vyšel nákladem pp. Christofa a Kuhé pátý sešit původních čtvero zpěvů „Záboje“ redakcí Em. Melise a Ludev. Procházky. Sešit tento obsahesbor „Zpěv podloudníků“ od L. E. Měchury. Sešit tento o sobě (partitura a hlasy) stojí 1 zl. r. čís. Předplatní cena na celý svazek (6 sešitů) obnáší 4 zl.; poštovní zásilkou 4 zl 50 kr.

Dur a moll.

Tleskači (klakéři). Tleskači francouzští rozpadávají na následující druhy: 1. Connaisseur (znatel), jenž obyčejně v první řadě sedí, verše z paměti umí, své sousedy na krásy básně a hry pozorny činí a pikantní anekdoty ze života hereček vypravovati zná. 2. Topageur, jenž při nejmenší příležitosti nojzřivěji tleská. 3. Rieur (smíšek), jenž se každému jalovému vtipu srdečně zasmáti dovede. 4. Pleureur (slzeč), jenž to samé nejtklivějším pohnutím způsobí. 5. Chatonilleur, jež od začátku kusu a mezi přestávkami šňupavým tabákem, cukrovinkami a divadelní cedulí své sousedy ku prospěchu kusu naladí a je veselou zábavou v dobrý pozmar uvádí. 6. Chauffeur, jenž na každém rohu ulice u každé divadelní cedule státi zůstane, a jenž jakmile se jich několik kolem něho shromáždí, nadšeně volá: „Ach, jaký to klassický kus!“ 7. Risseur, jenž neunavně „Da capo“ volá. Poslední druh dostává mezi všemi tleskači největšího platu. Mnohý z nich vydělá si tím ročně 12—15000 franků.

Listárna.

Panu Boh. Novotnému v Polné. Prejete si též slova veselohry „Sládci“? Račte nám to oznámiti. — Slav. ředitelství ochotnického divadla v Kutné Hoře. Díky za zaslání.